

Informacijski sustav digitalne kulturne baštine Republike Hrvatske: razvojni smjer e-Kulture 2026. – 2030.

*15. festival hrvatskih digitalizacijskih projekata
Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu
14. svibnja 2025.*

Anuška Deranja Crnokić

Uprava za arhive, knjižnice i muzeje

Ministarstvo kulture i medija Republike Hrvatske

anуска.deranja-crnokic@min-kulture.hr

Uspostavom Središnjeg informacijskog sustava za digitalizaciju kulturne baštine RH stvoreni su ključni infrastrukturni preduvjeti za:

- upravljanje digitalnim sadržajem
- dugoročnu pohranu i očuvanje
- dostupnost, interoperabilno korištenje podataka i e-usluga

Time je digitalizacija kulturne baštine u Hrvatskoj dostigla **sustavno organiziranu fazu razvoja.**

Potreba za novim **Planom digitalizacije kulturne baštine i razvojem sustava do 2030.** proizlazi iz:

- ubrzanog tehnološkog razvoja
- novih regulatornih i strateških okvira EU
- uspostave zajedničkog europskog podatkovnog prostora za kulturnu baštinu

- Financiran kroz Operativni program Konkurentnost i kohezija
- Model: 85% EU + 15% nacionalno financiranje
- Uspostavljeno snažno **institucionalno partnerstvo AKM sektora**. Projekt je provodilo Ministarstvo kulture i medija u partnerstvu s **Hrvatskim državnim arhivom, Hrvatskom radiotelevizijom, Muzejom za umjetnosti i obrt te Nacionalnom i sveučilišnom knjižnicom u Zagrebu.**

Ključni rezultati:

- centralizirana digitalna infrastruktura – središnji sustav i portal
- standardizacija digitalizacijskih procesa
- razvoj e-usluga
- jačanje kapaciteta institucija

Sustav se pozicionirao kao **nacionalni agregator i temelj daljnjeg razvoja**

www.ekultura.hr

Portal eKultura razvijen je u sklopu projekta eKultura „Digitalizacija kulturne baštine“.

Svrha projekta: doprinijeti povećanju korištenja informacijsko-komunikacijskih tehnologija u komunikaciji između građana i javne uprave uspostavom informacijskog sustava za koordinaciju komunikacije te razvojem središnjeg softverskog rješenja u sektoru kulturne baštine.

Opći cilj: povećanje zaštite i on line dostupnosti digitalnog kulturnog sadržaja, a specifični je cilj osigurati sigurnu pohranu digitalnog kulturnog sadržaja na jednom mjestu i omogućiti korisnicima jedinstven pristup tako pohranjenom sadržaju uspostavom odgovarajućeg IKT sustava.

Portal eKultura središnje je mrežno mjesto koje osigurava pristup i pretraživanje postojećih digitalnih zbirki kulturne baštine Republike Hrvatske. Zbirke predstavljene na portalu pohranjene su u baštinskim ustanovama na području Republike Hrvatske koje o njima stručno skrbe. Cilj je portala prikazati javnosti baštinu koju nasljeđujemo i prepuštamo na daljnju brigu novim generacijama.

Ministarstvo
kulture
Republika
Hrvatska
Ministry
of Culture
Republic
of Croatia

HRVATSKI
DRŽAVNI
ARHIV

HRT
Hrvatska radiotelevizija

INUO

NACIONALNA I
SVEUČILIŠNA
KNJIŽNICA
U ZAGREBU

KULTURA

1. Europski i strateški okvir

Digitalizirana kulturna baština danas se promatra kao:

- infrastrukturni resurs kulturnih i kreativnih industrija
- važna komponenta jedinstvenog digitalnog tržišta

Novi europski strateški dokumenti naglašavaju:

- digitalnu transformaciju kao prioritet
- dostupnost, interoperabilnost i ponovnu uporabu podataka

- ✓ **Kulturni kompas za Europu**
- ✓ **Zajednička deklaraciju „Europa za kulturu – kultura za Europu“**

Razvoj ključnih infrastruktura:

- **Europeana**
- **Zajednički europski podatkovni prostor za kulturnu baštinu**
- **European Cultural Heritage Cloud (Oblak za kulturnu baštinu)**

KULTURA

2. Arhitektura i funkcionalnosti sustava

Ključne komponente

- upravljanje korisnicima i institucijama
- upravljanje procesima digitalizacije
- obrada i prijenos informacijskih paketa
- trajna pohrana objekata
- povezivanje s platformom Europeana
- uključivanje u europski podatkovni prostor

Ključne funkcije

- agregacija i integracija metapodataka
- napredno pretraživanje i pristup
- **implementacija unutar državne informacijske infrastrukture (CDU)**
- Integracija s lokalnim sustavima baštinskih institucija
- Integracija s nacionalnim servisima (NIAS / e-Građani)

Rezultati

- Uspostavljen središnji sustav za pohranu, pristup, agregaciju (agregator eKultura) i pretraživanje građe kulturne baštine (središnji sustav)
- Uspostavljen portal za pretraživanje građe i razvijene e-usluge
- Uspostavljen standardizirani pristup digitalizaciji kulturne baštine
- Ojačan kapacitet AKM zajednice za digitalizaciju kulturne baštine

KULTURA

3. Strateški dokumenti i usluge

Strateški dokumenti/odluke

- Smjernice za digitalizaciju kulturne baštine
- Upute za ustanove za eKultura sustav
- Plan digitalizacije kulturne baštine 2020.-2025.
- Odluka o prioritetima za digitalizaciju kulturne baštine

Povezane e-usluge

- Usluga pristupa digitaliziranoj građi i pregleda građe namijenjen građanima, znanstvenicima, studentima, poslovnim subjektima i AKM zajednici / Usluge za registrirane korisnike
- Usluga trajne pohrane digitalne i digitalizirane građe u centralnom repozitoriju namijenjena AKM zajednici
- Virtualne izložbe
- Praćenje provedbe aktivnosti digitalizacije kulturne baštine sufinanciranih sredstvima Ministarstva kulture i medija u sklopu Javnog poziva za predlaganje potreba u kulturi

Dostupne usluge za registrirane korisnike

ZAHTJEV ZA UVID U GRAĐU

+

ZAHTJEV ZA SNIMKOM VISOKE REZOLUCIJE

+

ZAHTJEV ZA API KLJUČEM

+

DOSTAVA OBVEZNOG PRIMJERKA U NSK

+

KULTURA

Moja eKultura

Prijavite se da biste mogli spremati svoja omiljena djela
i pogledajte povijest pretraživanja

Korisničko ime ili e-mail

ekultura@ekultura.hr

Zaporka

.....

Nemate račun? Stvorite ga [ovdje](#).

PRIJAVI SE

Prijavi se putem NIAS
autentifikacije

 NIAS LOG IN

Moj račun

Kako biste označili svoje favorite u gornjem desnom kutu indeksne sličice lijevom tipkom miša kliknite na ♥! Za dodatne upute molimo Vas pročitajte [Spremanje favorita i pretraga](#).

Favoriti

Moje pretrage

Moj račun

Tip: Sve

Naslov: —

Datum: —

Preuzmite podatke

[Obriši sve](#)

Naslov: Pola talira Augusta I.

Autor: Biener, Hans

Zbirka: Srednjevjekovna arheološka
zbirka

Naslov: Srednjevjekovna arheološka
zbirka

Autor:

Tip: Zbirka

4. Strateški zaokret: digitalizacija kao upravljani proces

Digitalizacija više nije *ad hoc* aktivnost, već:

- planski vođen i prioritetno usmjeren proces
- instrument upravljanja kulturnim resursima

Temeljna načela:

- učinkovitost
- održivost
- društvena i stručna relevantnost

Usklađenost s preporukama **Europske komisije** – novi **plan digitalizacije do 2030.** postavlja jasnu viziju i ostvarive kriterije i prioritete za daljnji razvoj digitalizacije kulturne baštine

Ciljevi do 2030. (Preporuke ***Komisije o zajedničkom europskom podatkovnom prostoru za kulturnu baštinu***)

Jasno definirani **prioriteti** (digitalizacija prioritetne građe):

- ugrožena baština
- najposjećeniji lokaliteti
- nedovoljno digitalizirane kategorije

Mjerljivi **ciljevi**:

- 100% 3D digitalizacije ugrožene baštine
- 50% digitalizacije najposjećenijih lokaliteta
- 40% ukupnih ciljeva ostvariti već do 2025.

Naglasak na:

- praćenju napretka
- evaluaciji učinaka

KULTURA

5. Model prioritizacije digitalizacije

Ugrožena baština

- digitalizacija kao alat zaštite i očuvanja
- odgovor na klimatske, ljudske i druge rizike

Visoko posjećena baština

- smanjenje fizičkog opterećenja
- razvoj digitalnih i virtualnih pristupa

Nedovoljno digitalizirane kategorije

- uravnoteženje digitalne zastupljenosti
- uključivanje specijaliziranih i regionalnih zbirki

Sveobuhvatna digitalizacija fondova

Paralelno s prioritetima razvija se:

- sustavna i cjelovita digitalizacija fondova i zbirki

Uključivanje:

- manjih institucija
- regionalne baštine

Rezultat:

- interoperabilni i konzistentni podatkovni sustavi
- dugoročno održivo očuvanje

KULTURA

6. Razvoj novih usluga i proizvoda

KULTURA

6. Razvoj novih usluga i proizvoda

Uvođenje **naprednih tehnologija**:

- 3D skeniranje i modeliranje – široka digitalizacija fondova i zbirki
- VR i AR
- umjetna inteligencija

Pomak:

- od digitalne reprodukcije prema interpretaciji i korisničkom iskustvu

Digitalna baština kao otvoreni resurs za:

- znanost
- obrazovanje
- kreativne industrije
- turizam

Fokus na:

- višekratnoj uporabi podataka
- razvoju novih digitalnih proizvoda
- korisnički orijentiranim uslugama
- kreiranje virtualnih izložbi i digitalnih tura,
- primjena proširene i virtualne stvarnosti (AR/VR) te 3D modeliranja za prezentaciju kulturnih dobara,
- implementacija sadržaja na nacionalne repozitorije,
- osiguravanje interoperabilnosti i dostupnosti široj publici, uključujući obrazovne i turističke programe,
- sustavno praćenje broja korisnika, posjeta, vremena provedenog u interakciji i povratnih informacija,
- evaluacija učinkovitosti sadržaja i prilagodba budućih digitalnih proizvoda prema interesima i potrebama korisnika.

KULTURA

7. Upravljanje podacima i standardizacija

Interoperabilnost se odnosi na sposobnost različitih digitalnih sustava, baza podataka i platformi da međusobno komuniciraju i razmjenjuju podatke u standardiziranom obliku.

Osigurati da digitalizirana kulturna baština postane pristupačna za **različite korisnike**, te potiče **suradnju među institucijama i razvoj novih digitalnih kulturnih sadržaja**.

Potrebno je standardizirati procese i biti u korak s europskim standardima.

Ciljevi:

- **interoperabilnost**
- **visoka kvaliteta metapodataka**
- **jasno definirana prava korištenja**
- **uspostaviti nove eUsluge i digitalne alate za krajnje korisnike**
- **praćenje trendova**

KULTURA

8. Ključni izazovi

Ključni izazovi:

- Dugoročna održivost infrastrukture
- Razlike u digitalnoj zrelosti institucija
- Upravljanje pravima i etički aspekti
- Osiguravanje kvalitete i standardizacije podataka

• Balans između:

- otvorenosti
- i zaštite kulturnih sadržaja

eKULTURA Središnji sustav		
Katalog Pretraži Zaprimanje Administracija Planiranje		
O Katalog		
Pretraži...		
☐ Naziv institucije	Identifikator	Vrsta institucije
☐ Konzervatorski odjel u Splitu, Ministarstvo kulture i medija	kospplit	Državne institucije
☐ Državni arhiv u Splitu	hr-dast	Arhivi
☐ Državni arhiv u Zagrebu	dazg	Arhivi
☐ Ministarstvo kulture i medija	mkm-hr	Državne institucije
☐ Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu	k-917	Knjižnice
☐ Gradski muzej Varaždin	79080044388	Muzeji
☐ Muzej hrvatskih arheoloških spomenika - Split	538_slt_2	Muzeji
☐ Muzej Međimurja Čakovec	510_ckv	Muzeji
☐ Muzej triljskog kraja	510_tri	Muzeji
☐ Hrvatski športski muzej	640_zag	Muzeji
☐ Muzej suvremene umjetnosti	510_msu	Muzeji
☐ Muzej Slavonije	510_osk	Muzeji
☐ Muzej Brdovec	510_bdc	Muzeji
☐ Muzejski dokumentacijski centar	1_59_zag	Muzeji
☐ Muzeji grada Karlovca	510_kar	Muzeji
☐ Hrvatsko narodno kazalište Ivana pl. Zajca Rijeka	3321126	Kazalište
☐ Hrvatski memorijalno-dokumentacijski centar Domovinskog rata	hr-hmdcdr	Arhivi

9. Vizija do 2030. godine

Vizija i uloga Hrvatske do 2030.

Hrvatska kao:

- aktivni sudionik europskog podatkovnog prostora
- pouzdan agregator kulturnih podataka

Sustav e-Kultura kao:

- nacionalna platforma visoke interoperabilnosti
- temelj digitalne transformacije kulturnog sektora

Naglasak na:

- međunarodnoj vidljivosti
- kvaliteti i dostupnosti podataka
- novim uslugama, proizvodima
- trajna pohrana i sigurnost

KULTURA

Digitalna kulturna baština postaje:

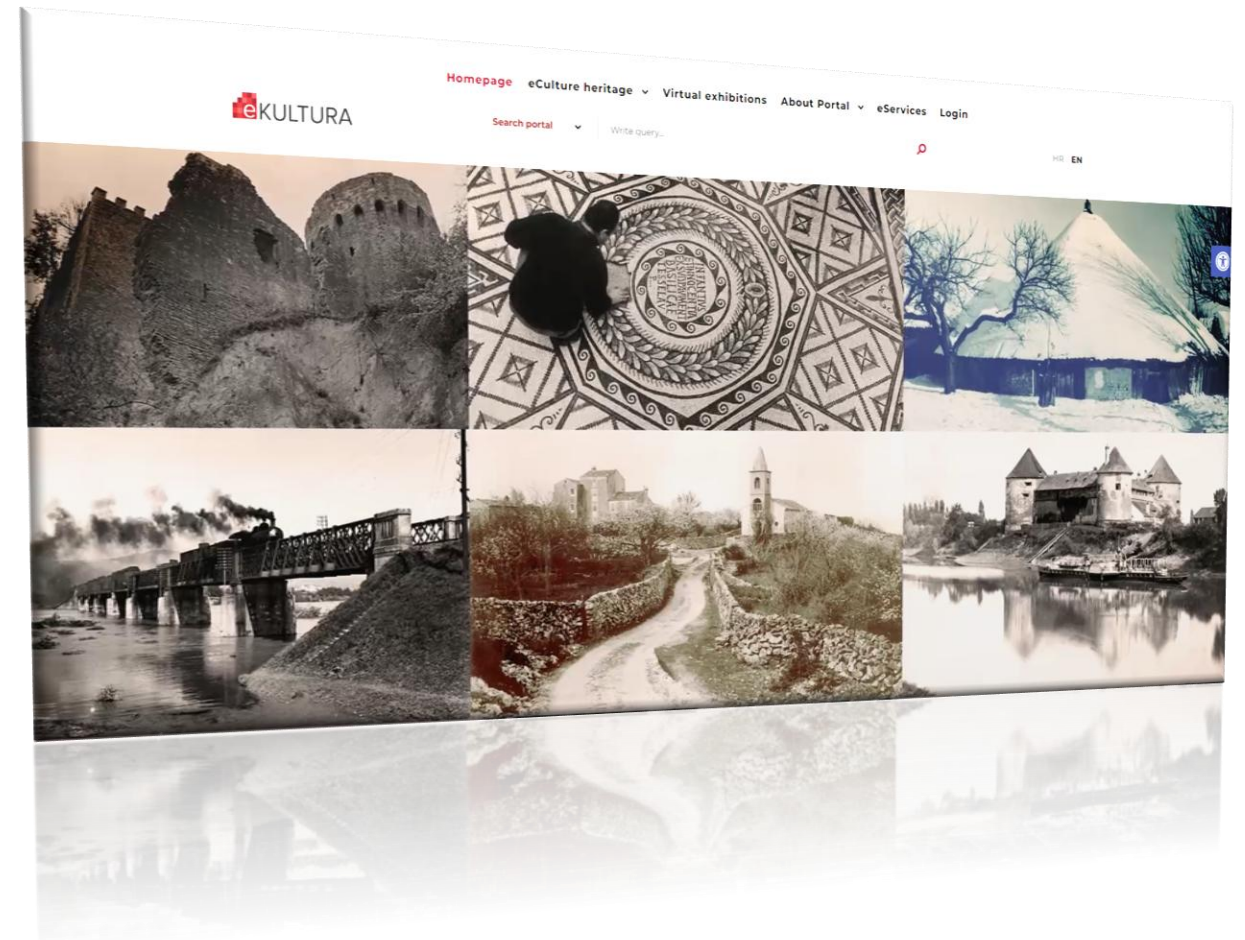
- strateški resurs
- infrastrukturna komponenta društva znanja

Razdoblje **do 2030.** obilježava:

- konsolidacija sustava
- integracija na europskoj razini
- razvoj novih digitalnih vrijednosti

Ključ uspjeha:

- kontinuirana ulaganja u infrastrukturu, znanje i interoperabilnost

ekultura_hr

ekultura_hr

eKultura

85 posts 394 followers 247 following

Art

Službeni Instagram profil eKultura projekta Ministarstva kulture i medija RH

HR

www.ekultura.hr and 1 more

Edit profile

View archive

eKultura portal

Izložbe

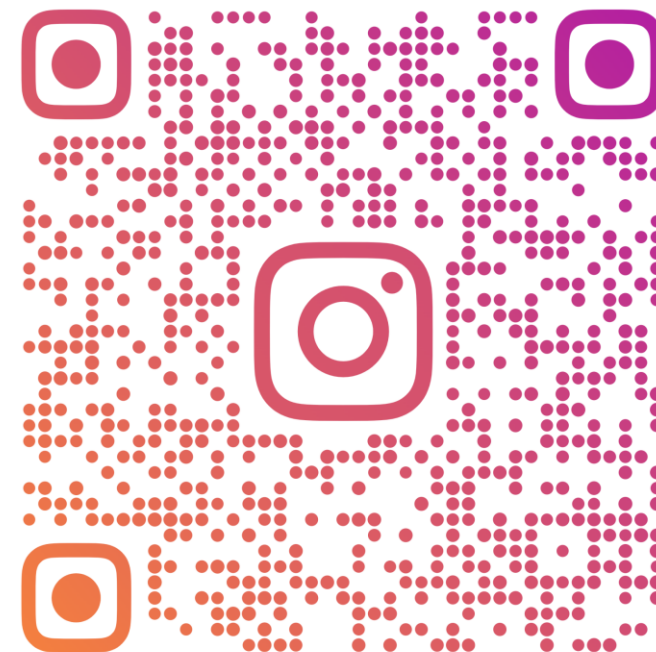
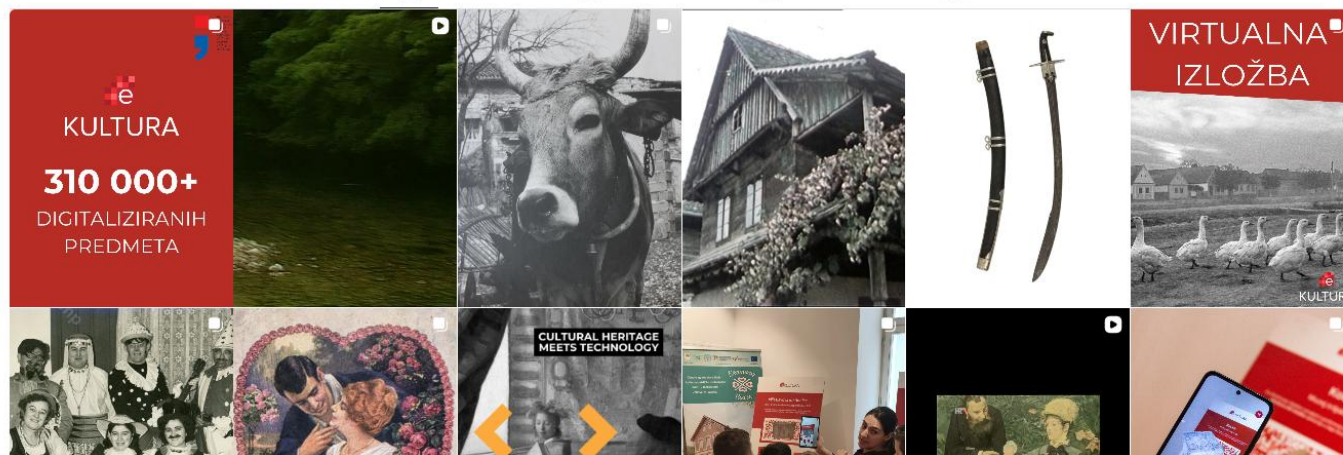
3D

Digitalne zbirke

New

EKULTURA_HR

KULTURA

Digitalizacija kulturne baštine

